

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 163/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Cdo/198/2019 z 29. apríla 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu bola 24. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou sa domáha porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, na rovnosť s ostatnými stranami v konaní podľa v čl. 47 ods. 2 a 3, nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1, vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Sťažovateľka navrhla zrušiť napadnuté uznesenie a priznať náhradu trov konania.

2. Pred všeobecnými súdmi ide o spor z porušenia predkupného práva pri prevode podielu k nehnuteľnosti. Žalobcovia [REDACTED] a [REDACTED] sa domáhali voči žalovaným ako nadobúdateľom sporného podielu [REDACTED] a [REDACTED] nahradenia prejavu vôle žalovaných uzavrieť so žalobcami kúpnu zmluvu. Po vyjadreniach žalovaných žalobcovia sformulovali svoj návrh na znenie navrhovaného rozsudku už nie ako nahradenie prejavu vôle, ale ako uloženie povinnosti žalovaným ponúknuť žalobcom na kúpu sporné podiely v nehnuteľnostiach podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka (nový petit). Okresný súd Žiar nad Hronom vo veci sp. zn. 5C/39/2017 žalobe vyhovel, no na odvolanie žalovaných Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci sp. zn. 11 Co 161/2018 žalobu z dôvodu premlčania zamietol. Na rozdiel od okresného súdu krajský súd na účely plynutia trojročnej premlčacej doby nezohľadnil

dátum začatia konania, ale dátum podania obsahujúceho novonaformulovaný petit. Až uvedeným podaním podľa krajského súdu žalobcovia uplatnili svoje právo, a to už bolo po troch rokoch od povolenia vkladu spornej zmluvy.

3. Po správoplatnení rozsudku žalovaní previedli sporný podiel na sťažovateľku, ktorá je ich dcérou. Po podaní dovolania zo strany žalobcov okresný súd pripustil do konania namiesto žalovaných sťažovateľku a predložil vec najvyššiemu súdu.

4. Najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu v podstate z dôvodu, že žalobcovia svoje právo uplatnili už žalobou, a teda včas, a prístup krajského súdu označil za prísne formalistický s dopadom na porušenie práva žalobcov na spravodlivý súdny proces. Najvyšší súd si dovolanie podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) vyvodil z obsahu dovolania a ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP aplikoval pre rozpor rozsudku krajského súdu s rozhodnutiami najvyššieho súd sp. zn. 5Cdo/254/2009, ale aj ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 192/2015.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti vytkla najvyššiemu súdu porušenie doktrín o prípustnosti dovolania, keď si sám vyabstrahoval dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a tiež, že pristupoval k dovolaniu extenzívne a odklonil sa od záverov veľkého senátu najvyššieho súdu o prípustnosti dovolania (1VCdo 1/2019). Rozhodnutia, ktoré použil najvyšší súd, podľa nej na prejednávajúcu vec nedopadali. Vytkla tiež porušenie pravidla o zákonom súde pre nepredloženie veci veľkému senátu, keďže existujú iné rozhodnutia najvyššieho súdu, podľa ktorých v obdobných prípadoch neprichádza do úvahy nahradenie prejavu vôle (2Cdo 28/2009, 2Cdo 13/2018), ale žaloba podľa § 603 ods. 3 Občianskeho zákonníka o uloženie povinnosti ponúknuť sporný podiel na kúpu.

II.

6. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017). Úloha ústavného súdu je v tejto veci obmedzená okrem iného na posúdenie, či najvyšší súd svoj záver o prípustnosti a dôvodnosti dovolania dostatočne vysvetlil.

7. V posudzovanom prípade išlo počas celého konania o spor z predkupného práva. Nešlo teda o iný spor medzi spoluvlastníkmi, napr. o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Zo zákonných možností vyplývajúcich z porušenia predkupného práva si žalobcovia vybrali a uplatnili na súde žalobou nie relatívnu neplatnosť zmluvy, ale priamo nárok proti nadobúdateľom s cieľom získať sporný podiel za rovnakých podmienok. Ich žaloba pritom nebola odmietnutá ako neúplný návrh (§ 129 ods. 3 CSP). Ak by sa teda prijal názor krajského súdu, že až doplnením podania sťažovateľa uplatnili právo na získanie sporného podielu od nadobúdateľov, potom sa núka otázka, o akom práve sa konalo v časovom úseku od podania žaloby do doplnenia podania. Uvedené okolnosti pomerne jasne potvrdzujú relevanciu už samotnej žaloby o nárok z porušenia predkupného práva s cieľom nadobudnúť sporný podiel od nadobúdateľov.

8. Ústavný súd k tomu poznamenáva, že v žiadnom prípade nemôže byť akékoľvek konanie a rozhodnutie negatívne ovplyvnené tzv. absolútnou fascináciou súdu petitom. Požaduje to v prvom rade koncepcia materiálneho právneho štátu. Účastník konania ide do súdneho konania vždy s vidinou riešenia problému, pričom je možné tento jeho záujem v zásade štandardne vyabstrahovať

do jednej vety. Je teda dôležité len to, o čo fakticky účastníkovi konania ide. Záujem účastníka konania musí byť zakaždým favorizovaný a nie je správne, aby sa do popredia dostal gramaticky-syntaktický prístup k formulovanému petitu.

9. K sťažnostnej argumentácii o extenzívnom prístupe najvyššieho súdu pri posudzovaní prípustnosti dovolania ústavný súd uvádza, že rozhodnutie najvyššieho súdu nevychádza z extenzívneho výkladu procesných noriem regulujúcich prípustnosť dovolania. Najvyšší súd extenzívne pristúpil k posúdeniu obsahu dovolania žalobcov. Nevykladal teda extenzívne zákon, ale snažil sa spoľahlivo ustáliť skutočnú podstatu dovolacej argumentácie. To môže budiť dojem, že išlo o extenziu v právnej otázke prípustnosti dovolania, ale v skutočnosti išlo o posúdenie dovolania ako podania žalobcov podľa jeho obsahu. Z hľadiska identifikácie dovolacieho dôvodu nerozhoduje, ako je tento označený číslami či písmenami paragrafovaného textu zákona, ale či je dovolací dôvod vymedzený po obsahovej stránke.

10. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie vecí, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Nestačí pritom zvažovať len, či skoršie rozhodnutia určitú právnu otázku riešia, ale aj to, či takéto rozhodnutia vôbec sú. Takéto zváženie, ktorého výsledkom je záver o tom, či je dovolanie prípustné, nie je úlohou tých, ktorí dovolania podávajú, ale toho, kto o nich rozhoduje. Najvyšší súd svoje rozhodnutie o neprípustnosti dovolania musí založiť nie na precenení zjavného lapsusu dovolateľa, ale na tom, či dovolateľom nastolená právna otázka je správne a ustálené riešená v jeho rozhodovacej činnosti (III. ÚS 8/2020, bod 18).

11. V dovolaní sa vytýka nesprávne právne posúdenie premlčania práva žalobcov a obsahuje aj námietku formalistického posúdenia obsahu žaloby. Dovolanie obsahuje tak právne posúdenie, ktoré sa „pokladá za nesprávne“, ako aj uvedenie toho, „v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia“.

12. Najvyšší súd aplikoval dovolací dôvod podľa § 421 ods.1 písm. a) CSP a konštatoval rozpor rozsudku krajského súdu s rozhodnutiami v konaniach vedených pod sp. zn. 5Cdo/254/2009 (najvyšší súd) a I. ÚS 192/2015 (ústavný súd). Pokiaľ ide o námietku, že samotný senát najvyššieho súdu vzal do úvahy judikatúru, ktorou dovolatelia ani neargumentovali, ustanovenie § 432 CSP nevyžaduje v dovolaní konkretizovať judikatúru referenčnú v zmysle § 421. V dovolaní podľa § 421 je potrebné venovať sa iba otázke nesprávneho právneho posúdenia, nie referenčnej judikatúre. Tej sa môže najvyšší súd zmocniť celkom autonómne, a teda vziať pri posudzovaní prípustnosti dovolania do úvahy i takú judikatúru, ktorou dovolateľ neargumentuje.

13. Za takéhoto stavu nie je dôvod na konštatovanie odklonu najvyššieho súdu od rozhodovacej praxe o neakceptovateľnosti extenzívneho výkladu procesných pravidiel k prípustnosti dovolania. Ak preto najvyšší súd použil dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP aj so zreteľom na text dovolania, konal v súlade so zákonným imperatívom posudzovať podanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP). Vzhľadom na dôvodné použitie § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa ústavný súd už ďalšími sťažnostnými námietkami vrátane pochybnosti o aplikácii § 420 písm. f) CSP i ďalších procesných otázok určených pre všeobecné súdy nezaoberal.

14. Osobitne k argumentácii sťažovateľky k nepredloženiu vecí veľkému senátu najvyššieho súdu v dovolacom konaní ústavný súd uvádza, že keďže krajský súd posúdil uplatnené právo

ako premlčané, vecou samou sa nezaoberal. Za takýchto okolností by postúpenie veci veľkému senátu podľa § 48 CSP z dôvodu odlišného právneho názoru nebolo založené na dovolaní proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o názorovo spornej otázke. Z uvedeného dôvodu námietka sťažovateľky o porušení práva na zákonný súd v dôsledku nepredloženia veci veľkému senátu nie je opodstatnená.

III.

15. Ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd napádané uznesenie odôvodnil spôsobom, ktorý ústavný súd s ohľadom na okolnosti danej veci nepovažuje za arbitrárny, neprímerane formalistický či zjavne odporujúci zákonu. Ústavný súd nenašiel v odôvodnení napádaného uznesenia také vady, ktoré by potvrdzovali tvrdenia sťažovateľky o porušení jej práv tak, ako to formulovala v ústavnej sťažnosti. Výsledok dovolacieho konania nevytvára neprekonateľnú prekážku pre prípad, že by v ďalšom procese po zrušení rozhodnutia odvolacieho súdu sa rozhodlo proti samej podstate relevantnej normy.

16. Keďže ústavný súd nezistil, že by medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a namietaným porušením uplatnených práv sťažovateľky existovala príčinná súvislosť, ktorá by odôvodňovala vyslovenie ich porušenia po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd dospel k záveru, že je potrebné ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Robert Šorl
predseda senátu